

Shirmita Ana Šesto

SPORTSKI ŽIVOT LETEĆEG MARTINA U MALOJ SCENI

Kafkijanski svijet hrvatskoga sporta

Najnovija predstava kazališta Mala scena, *Sportski život letećeg Martina*, žestoka je predstava, napravljen prema istoimenom antologijskom romanu za djecu i mlade Dubravka Jelačića Bužimskog (objavljen u jedanaest izdanja), koji je dramaturgizirala Lana Šarić.

Roman o Martinu, objavljen davne 1984, zapravo prvi dio trilogije, bavi se sve većim malverzacijama u sportu koje su se događale u socijalističkim močvarama bivše države, vrbovanjem darovitih dječaka i stjecanjem vreće novaca za *visoke ličnosti*, pripadnike komunističke partije, a podjednako korespondira i s našom današnjom Hrvatskom, kao i cijelim „globalističkim svijetom“, jer je potreba da se nekoga iskoristi i nauči da bude poslušnik i prigine glavu kako bi se komu drugome omogućilo stjecanje nezasluzena bogatstva, nažalost, univerzalna, što se dobro vidi i današnjem hrvatskom sportskom menadžmentu.

Petnaestogodišnjem su učeniku Martinu roditelji umrli, odgaja ga Djed, u ostvarenju posvećena mladoga glumca Mirela Huskića, brine se i savjetuje unuka. Glumci u predstavi sa silnicama „fantastike, napetosti, ironije i humora“ i krimi-priče imaju dvojne uloge u kojima se različito snalaze. Redatelj je istom glumcu dao i ulogu glavnog političara koji poželi zaraditi velik novac vodeći dječaka na svjetsko prvenstvo na kojemu će sigurno postati svjetski atletski prvak jer skače 9 metara udalj i 2,50 uvis, što je njegov poslušnik izmjerio u šumi. Lokalnoga političara snažno, na granici groteske, glumi Paško Vukasović, konkretizirajući radnje i tipove ponašanja beskrupuloznih i primitivnih političara.

Predstava, oslanjajući se na slojevit i izvrsan roman, preispituje problem novca, pronevjere, odnosa sile u političkom i društvenom kontekstu, poziciju sportskih trenera i klubova, roditelja i obitelji, odlazaka u inozemstvo, stipendija, škole kao institucije koja se uklapa u problematične društvene konvencije pritisnuta idejama moćnika. Politički kontekst socijalističko-komunističkih političkih pritisaka na ljude, tadašnjih zamki i kafkijanskih procesa Bužimski je prenio u svijet atletike, koja postaje društveni imperativ i zrcalna slika korumpirana društva, a redatelj Ivica Šimić značajki je prepoznao aktualnost teksta i u današnjem vremenu.

Mlada Dubravka Lelas angažirano i snažno glumi djevojku Martinovu koju ofelijejski odvođe na stipendiju u Beč i onemogućuju ljubav dvoje mladih ljudi. Kao papiga Falstaff stavlja masku (dobro rješenje Miljenka Sekulića) i glumački se preobražava u Martinova prijatelja koji s njim skače slobodno po

šumi, leti i zalazi u neslućene dimenzije mašte, ne želeći se prilagoditi režimu i skakati za nekoga drugoga, ne biti svoj. Tako Martin ne može preskočiti ormariće u uredu u kojemu je poslije i pretučen, jer ga kavez sputava, jer je slobodan u mislima i tijelu, ali leti po šumi s Veronikom vidričevski daleko. Mladi glumac Jan Novosel u ulozi Martina iznimno je osvježeno u hrvatskome glumištu, izvrsno izabran, tjelesno vrhunski pripremljen, ugodna glasa, iskren na sceni, topao i ustrajan, vjerujemo mu (i drugu je ulogu, suprotnu, *mašinerijsku*, dobro napravio).

Mala pozornica Male scene postaje promjenom scenskih rekvizita i dijelova namještaja različit prostor, zatvoren i otvoren, mijenjajući identitete kao i glumci (dobra scenografija i kostimografija Lucije Smolčec). Predstava je zaista žestoka, kritična je prema sportu u Hrvatskoj i svijetu; a tu je priču redatelj Šimić prenio i na preispitivanje o hrvatskoj kulturi i umjetnosti, koliko se poštuju mladi, ali i slobodni ljudi i treba li se ućahuriti u prostore neslobode i neizražavanja umjetničke misli te do koje granice možemo podnositi netolerantnost i negiranje. Prikazujući sudbinu odlazaka u svijet iz vlastite zemlje predstava pita tko su Gobo, Dabo i Lobo danas i koliko su povezani, što je danas Državni centar za fizičku kulturu. Na početku glumci pjevaju pjesmu posvećenu Hrvatskoj. Na kraju predstave Martin skače i leti iznad publike u bolji život, izvan i iznad ovoga svijeta. Djed i Martin čitali su skupa *Knjigu o džungli*, Martin ju je darovao Veroniki kao najosobniji dar, kao da živi u knjizi o prirodi; čitanja dijelova knjige potiču pitanje o kvalitetnoj knjizi za djecu i ono o prepletu fikcije i stvarnosti, prirode i neslobode. Je li društvena džungla postala životni pritisak dok se nevine životinje konkretiziraju u nakaznosti „ljudskih životinja“?

Bila je to lijepa večer, zanimljiva i kvalitetna predstava (oblikovanje svjetla Željke Fabijanić Šaravanja, glazba Igora Karlića), sa zainteresiranom publikom, a zapravo tužna, unatoč šampanjcu i torti, jer se njome od hrvatskoga glumišta oprastaju osnivači Male scene Vitomira Lončar i Ivica Šimić. Kao što su već pisali hrvatski mediji, Šimić na više godina preuzima umjetničko vođenje kompanije Meriton u kineskom gradu Xi'anu, a uskoro mu se ondje pridružuje i njegova životna i kazališna partnerica Vitomira Lončar. Nažalost, odlaze ljudi koji su za hrvatsko kazalište, pogotovo kazalište za djecu, mnogo napravili, i tek ostaje vidjeti kako će ono živjeti bez njihove energije i dara.

MIRA MUHOBERAC